

Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma v nefinančnem sektorju

31. avgusta, GZS, Ljubljana

Preverite vroče poletne popuste

Nov zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma je nefinančni sektor postavil v povsem nov položaj. Po novem bodo tudi nefinančne družbe deležne kontrole, ali ustrezno upoštevajo in izvajajo določbe zakona. Na seminarju vam bomo predstavili, kaj vse je treba izvajati iz naslova ZPPDFT-1, da se izognete zelo visokim denarnim kaznim.

Več na: akademija.finance.si/pranjedonarja

Ponedeljek, 3. julija 2017, št. 125 www.finance.si

Po ekomleko, olje in čistilo na avtomat

KSENJA SEDEJ
finance@finance.si

Ste že opazili samopostrežne avtomate z ekoizdelki? Mlekamate že dalj časa poznamo, zdaj pa si lahko v avtomatu natočite še ekološko čistilo, izberete pa lahko tudi ekoolja, namaže, moko, pogačo, rogljičke. Pa cena?

To, da lahko na samopostrežnih avtomatih dobimo različne (nezdruve) sladke in slane prigrizke, kavo, ni nič novega. V Sloveniji je ta hip senzacija, da nam avtomat lahko postreže tudi z jajci, vinom, pomarančnim sokom ... Po svetu si lahko tako kupimo celo japonke, dežnike in šopke rož. Ponudba se bo glede na čas, v katerem živimo, verjetno širila. Opazili pa smo, da je čedalje več avtomatov pri nas z ekoponudbo. Pa se ponudnikom splača vzpostavljati »samoavtomatski sistem« in koliko nas takšni nakupi stanejo? Ponudba samopostrežnih avtomatov z ekoizdelki (še) ni tako razširjena. Bodo ekoadvomatizirani zaživeli? Bomo videli.

Kakšne ekoizdelke lahko kupimo in za koliko?

Mlekamate, kjer si lahko natočimo ekomleko, so že nekakšna stalnica v našem okolju, a očitno je to nekaj, česar azijski turisti še niso videli. Velikokrat se namreč ob mlekomatih kar fotografirajo. Pa cena? Liter ekološkega mleka s Kmetije Žgajnar stane evro. Ponudba ekoizdelkov v avtomatih pa je vsako leto bolj pestra. Malce stran od ljubljanskega obroča nam je Urša Kunz s posestva Trnulja, kjer je samopostrežni avtomat z njihovimi ekoizdelki, povedala, da je največ zanimanja za njihovo konoplino olje, za katero kupec na avtomatu odšteje 10 evrov za 250 mililitrov, in za 150-gramski rogljiček pet evrov. Ponujajo pa še orehovo, bučno, sojino, mandljevo ... olje, namaze, pogače, oslovske in kozje salame ter klobase, konoplina semena, moko in tako dalje.

Res, da Vrhnik trenutno ni mesto, v katero bi ljudje množično drli zaradi nedavne ekološke nesreče, a se kljub temu ponša s prvim avtomatom za točenje ekoloških čistil s povratno embalažo. Na avtomatu si lahko postrežemo z izdelki slovenskega dobavitelja, dve čistili pa sta nemškega izvora. Kupimo lahko univerzalno čistilo (tri evre za liter), čistilo za pomivanje tal (3,1 evra na liter), tekoče milo (12,6 evra na liter), detergent za pranje perila (3,2 evra na liter), detergent za pranje perila z limonsko travo (4,3 evra na liter) in detergent za ročno pomivanje posode (3,6 evra na liter). »Kupec se lahko poljubno odloči, kaj in koliko si bo natočil oziroma kupil, in razliko v denarju dobi nazaj. Račun je hkrati deklaracija glede na vrsto izdelka v obliki nalepke, ki jo nalepimo na steklenico,« pojasnjuje v trgovini DEPO na Vrhniku. Kupci lahko embalažo prinesejo in jo večkrat uporabijo, lahko pa jo na avtomatu tudi kupijo. Politrška plastenka s pokrovčkom stane 0,7 evra, litrska plastenka s pokrovčkom 0,8 evra, litrska plastenka z razpršilko 1,5 evra, 0,5-litrska plastenka z razpršilko 1,4 evra. Torej, če se odločimo natočiti tri litre detergenta za pranje perila, zraven pa kupimo še tri plastenke, v katere bo

Urša Kunz s posestva Trnulja: Kupec pride, ko ima čas, mi pa ne potrebujemo nikogar, ki bi ob določenih urah sedel v prodajalni in čakal, ali bo kdo prišel mimo ... V tem času lahko postorimo kaj drugega.

mo natočili vsebino, nas to stane 12 evrov. Za primerjavo – 1,5 litra ekološkega detergenta za strojno pranje perila Ecover stane v trgovini približno osem evrov.

Ozaveščanje, prisila, dostop 24urna dan

Razlogi, zakaj so se ponudniki, s katerimi smo se pogovarjali, odločili za vzpostavitev samopostrežnih avtomatov za ekološke izdelke, so različni. Tina Žgajnar s Kmetije Žgajnar nam je povedala, da so se za prodajo ekološkega mleka na mlekomatu odločili zaradi splošne mlekarske krize že leta 2009 – prvi avtomat so postavili v Postojni. »Mlekarnarje so premalo plačale za mleko, odkupna cena mleka mlekarnarje je bila prenizka, saj smo mleko v celoti prodajali samo mlekarnam, kar je za nas seveda posledično bil edini vir dohodka, zato smo bili prisiljeni sami nastopiti na trgu, neposredno do končnega kupca. In to seveda z mlekomati,« je razložila.

Na Vrhniku so se za samopostrežni aparat pred kratkim odločili, ker želijo s trajnostnim tovrstnim konceptom spodbuditi aktiven pristop k reševanju okolja. V trgovini DEPO, trgovini z rabljenimi in preoblikovanimi predmeti, so namreč postavili prvi avtomat z ekološkimi čistili s povratno embalažo. Direktorica JP Komunalnega podjetja Vrhnika Brigita Šen Kreže pravi, da je zamisel o postavitvi tovrstnega aparata pri njih zorela že dolgo. Postavitev pa se je bolj intenzivno začela

po novem letu skupaj v sodelovanju s podjetjem NMC iz Logatca.

En samopostrežni avtomat z različnimi ekoizdelki so postavili tudi na posestvu Trnulja, ker ni bilo možno vsaki stranki ustreči v zelenem trenutku. »Kupec pride, ko ima čas, mi pa ne potrebujemo nikogar, ki bi ob določenih urah sedel v prodajalni in čakal, ali bo kdo prišel mimo ... V tem času lahko postorimo kaj drugega. Naši izdelki pa so dosegljivi 24 ur na dan vse leto,« pove Urša Kunz.

Nekateri beležijo upad, drugim gre odlično

Medtem ko so bili na začetku ekomlekamate pravi bum, je prodaja ekološkega mleka začela upadati, opaža Žgajnarjeva. »Sprva smo prodali približno 400 litrov mleka na dan na mlekomat, pozneje se je številka korenito zmanjšala, na nekaterih mlekomatih prodamo 50 litrov na dan.« So pa Žgajnarjevi svojo prepoznavnost, ki so jo pridobili z mlekomati (zdaj jih imajo na tržnici v Kopru, pri prodajalni Tuš v Semeđeli, Izoli, v Sezani pri Tušu in na kmetiji) unovčili tako, da so si zgradili svojo blagovno znamko in zdaj najdete njihove ekološke mlečne izdelke tudi v trgovinah. Na posestvu Trnulja so s samopostrežnim aparatom v nasprotju z Žgajnarjevimi izredno zadovoljni. »Pogostost in frekvenca nakupa na avtomatu sta sicer zelo različni, vsekakor pa avtomat pripomore k povečanju prodaje.«

Cene z avtomata

- Liter mleka stane evro (če prinesete s seboj embalažo, sicer vas bo ta stala še nekaj dodatnih deset centov).
- 250 mililitrov konopljinog olja stane 10 evrov.
- 150 gramov težak rogljiček stane pet evrov.
- Liter univerzalnega čistila stane tri evre, čistilo za pomivanje tal 3,1 evra, tekoče milo 12,6 evra, detergent za pranje perila 3,2 evra, detergent za ročno pomivanje posode 3,6 evra.

■ »Skupaj smo kupili šest mlekomatov, vsak stane približno 40 tisoč evrov, dostavni kombi z vso opremo za 55 tisoč evrov, letaki so nas stali osem tisoč evrov in promocije približno 10 tisoč evrov, za ureditev prostora na kmetiji za mlekamate smo namenili pet tisoč evrov. Skupaj torej 318 tisoč evrov,« pojasnjuje Tina Žgajnar s Kmetije Žgajnar, koliko jih je stala naložba v mlekamate.

■ »Zamisel o postavitvi avtomata je pri nas zorela že dolgo. S prvim samopostrežnim avtomatom za ekocistila s povratno embalažo v Sloveniji želimo spodbuditi k aktivnemu pristopu k reševanju okolja,« razloži direktorica JP Komunalnega podjetja Vrhnika Brigita Šen Kreže.

Privlačna in praktična možnost prodaje, saj ne potrebujete zaposlenih, ki bi v več izmenah skrbeli za prodajo izdelkov.

Kupec lahko do zelenih dobrin dostopa 24 ur na dan.

Kupci lahko prinašajo svojo embalažo – prispevek k manj »zasmetenemu« okolju.

Slabosti prodaje prek samopostrežnih avtomatov, ki so postavljeni »na prostem«, so predvsem vlomi in vandalizem.

Prednosti in slabosti prodaje ekoizdelkov na avtomatih

Za učinkovito vzpostavitev »samoavtomatiziranega« sistema je potreben precejšen začetni denarni vložek.

Veliko previdnosti in pozornosti je treba nameniti temu, da lahko kupec kadarkoli »v roke dobi« neoporečen in kakovosten izdelek.

Če na samopostrežnem avtomatu vsakič »očimo« v novo embalažo, to lahko precej stane.

■ Članek je bil objavljen v reviji Moje finance.